

Univerzita Karlova v Praze

1. lékařská fakulta

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví

Studijní obor: Adiktologie

Karolína Přádová

**Prevalence užívání drog u členů různých hudebních subkultur: dotazníková sonda na
Mělnicku**

**Prevalence of drug use among members of various musical subcultures: questionnaire
survey in Melnik region**

Bakalářská práce

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Jaroslav Vacek

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem řádně uvedla a citovala všechny použité prameny a literaturu. Současně prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze

Karolína Přádová.....

Identifikační záznam:

PŘÁDOVÁ, Karolína. *Prevalence užívání drog u členů různých hudebních subkultur: dotazníková sonda na Mělnicku* [*Prevalence of drug use among members of various musical subcultures: questionnaire survey in Melnik region*]. Praha. 2013, 50 s., Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, 1. Lékařská fakulta, Centrum adiktologie. Vedoucí práce Mgr. Jaroslav Vacek.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala Mgr. Jaroslavu Vackovi za jeho odborné vedení, cenné rady, připomínky, jeho ochotu a trpělivost, kterou měl při zodpovídání všech mých dotazů.

Dále děkuji všem, kdo jakkoliv přispěli ke vzniku této práce, zejména respondentům, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Děkuji své rodině, zejména svým rodičům, příteli, přátelům a všem, kteří mne během studia podporovali a pomáhali mi překonávat nelehké situace, které se během studia objevovaly. Děkuji!

Vysoká škola: **Univerzita Karlova v Praze**

Fakulta: 1. Lékařská fakulta

Psychiatrická klinika, Centrum adiktologie

Školní rok 2012/2013

ABSTRAKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno: Karolína Přádová

Obor: Adiktologie

Rok imatrikulace: 2010

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Vacek

Oponent: Mgr. PhDr. Josef Radimecký, Ph.D.

Počet stran: 50

Název bakalářské práce:

Prevalence užívání drog u členů různých hudebních subkultur: dotazníková sonda na Mělnicku

Abstrakt:

Náplní bakalářské práce je dotazníkovou metodou zjistit jaké drogy preferují příznivci různých hudebních subkultur v Mělníku a okolí a zjistit jaká subkultura je nejvíce riziková v souvislosti s užíváním návykových látek. Teoretická část práce je zaměřena na vymezení, funkce a styly jednotlivých hudebních subkultur. Dále na užívání drog v prostředí zábavy. Zabývám se i změnami chování v souvislosti s poslechem hudby a porovnávám hudební styly a jejich vztah k drogám.

V praktické části vycházím z dat získaných pomocí kvantitativního výzkumu od příznivců různých hudebních subkultur. Výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření, data byla analyzována matematicko- analytickými statistickými metodami, celkově bylo analyzováno 198 dotazníků. Respondenti byli záměrně vybíráni, tudíž se jednalo o nereprezentativní techniku. Porovnáváním získaných dat jsem došla k výsledku, že nejčastěji drogy užívají posluchači elektronické hudby. Zároveň se v této subkultuře objevuje největší rozpětí užívaných látek, i když nejpreferovanější drogy (alkohol, marihuana) jsou u všech zkoumaných příznivců hudebních subkultur stejné (68,4%, 19,7%).

Výsledky výzkumu by mohly být přínosem pro zaměření vhodné HR či prevence prováděné na hudebních akcích. Zároveň je výstupem práce zpětná vazba pro respondenty. Zpětná vazba bude ve formě článku, který shrne hlavní poznatky práce a bude uveden na neoficiálních webových stránkách Mělníka.

Klíčová slova:

drogy, hudba, hudební subkultura, prevalence, užívání drog

Title:

Prevalence of drug use among members of various musical subcultures: questionnaire survey in Mělník region

Abstract:

The bachelor thesis aims to find out, by means of questionnaire research, which drugs are preferably used by followers of various music subcultures in Mělník and its surrounding areas in order to establish which subculture is most at risk to use addictive substances. The theoretical part is focused on the delimitation, functions and styles of each separate music subculture, as well as drug misuse in entertainment environments. Therein, I also deal with the behavioral changes in relation to listening to music and I compare music styles in terms of their connection to drugs.

The practical part draws on data gathered from a quantitative research on followers of various music subcultures. The research was carried out by means of questionnaires, the data were analysed through methods of mathematical analysis and the total of questionnaires analysed is 198. The respondents were selected intentionally; it was therefore not a statistically representative sample. On comparing the data, I arrived at the conclusion that it is the electronic music listeners who misuse drugs most often. This subculture also encompasses the largest number of drugs used, although drugs such as alcohol and marihuana are consumed by all the researched music subculture followers (68,4%, 19,7%).

The research results might be useful in harm reduction (HR) or prevention at music events. The results serve also as feedback for respondents. It will take the form of an article summarizing the main findings, and will be published at nonofficial webpage of Mělník.

Key words:

drugs, music, musical subculture, prevalence, substance use

1 Obsah

1	Obsah	8
2	Vysvětlení pojmů:	9
3	Úvod:	10
4	Teoretická část:	12
4.1	Kultura	12
4.2	Subkultura	12
4.2.1	Funkce subkultury	14
4.2.2	Styl	15
4.3	Drogy a umění	15
4.3.1	Umělci užívající drogy	16
4.4	Užívání drog v prostředí zábavy	17
4.4.1	Užívání návykových látek na hudebních akcích	18
4.5	Hudba a změna chování	18
4.6	Hudební preference a její souvislost s osobnostními rysy	19
4.7	Hudební styly a jejich vztah k drogám	20
4.7.1	Jednotlivé hudební styly	20
5	Praktická část	27
5.1	Cíle výzkumu	27
5.2	Výzkumné otázky	27
5.3	Popis metodologického rámce a metod	27
5.3.1	Obecný metodologický rámec plánovaného výzkumu	27
5.3.2	Vymezení (města, akce), nominační technika a rozsah	27
5.3.3	Dotazník, metody zpracování a analýzy dat	28
5.3.4	Etické problémy	28
5.4	Popis výzkumného souboru	29
6	Výsledky	31
7	Diskuze	39
8	Závěr	42
9	Seznam použité literatury	43
10	Přílohy	48

2 Vysvětlení pojmů:

Droga

Nejčastěji se tento pojem používá pro nelegální psychoaktivní látky, i když má mnohem širší význam (Kalina et al., 2001). Zahrnuje i legální látky jako jsou například cigarety, alkohol, kofein, apod. Obecně vzato se jedná o látky, na kterých může být člověk závislý. Závislým se člověk stává, pokud splňuje kritéria závislosti.

Kritéria závislosti jsou níže uvedené stavy trvající souvisle déle než jeden měsíc nebo kratší dobu opakovaně během jednoho roku (Kalina et al., 2008)

1. craving
2. neschopnost se kontrolovat v souvislosti s užíváním látky
3. odvykací stav
4. nárůst tolerance
5. užívání i přes průkaz nežádoucích účinků
6. zanedbávání povinností a zájmů kvůli látce

Craving

I když jsou následující pojmy v souvislosti se studiem adiktologie jasné, myslím si, že je vhodné zařadit i je mezi vysvětlované pojmy.

Craving je pojmenování pro nutkavou touhu užít drogu (Kalina et al., 2008).

Prevalence

Pojem znamená míru výskytu konkrétního stavu, která je vyjádřena v počtu případů v přepočtu na 10 000 lidí v dané populaci (Kalina et al., 2001).

3 Úvod:

Hudba je s dnešní společností spjata tak silně, že si bez ní většina lidí nedokáže normální život představit. Běžný den bez hudby se dá realizovat pouze někde na samotě a daleko od veškeré civilizace. Hudbu slyšíme hned ráno z televize, ze sluchátek z různých přehrávačů, v obchodech, restauracích a takto by se dalo pokračovat i dále.

Hudba může sloužit jako nástroj odreagování a jako léčebná pomůcka v muzikoterapii. Kantor et al. (2009) uvádí, že hudba užitá v muzikoterapii může mít vliv na fyziologické procesy, jako je například snížení vysokého krevního tlaku, předcházení pneumonii a dokonce uvádí, že muzikoterapie má kladný vliv na zvýšení počtu a aktivity bílých krvinek. Další ukázkou síly hudby je Mozartův efekt, který spočívá v tom, že při poslechu Mozartovy hudby po dobu deseti minut se na zhruba deset až patnáct minut zlepší prostorová inteligence (Hally, 2009).

Hudba nepůsobí pouze kladně. Například středověká husitská vojska zpívala chorály a tím nepřímo oslabovala nepřitele (Obršlíková, 2009). Maďarský skladatel Seress roku 1993 zase složil píseň tak depresivní, že se často spojovala se sebevražednými pokusy (Nekultura, 2010). Další zápornou roli hraje hudba například u řidičů, kdy divoká a hlasitá hudba zvyšuje riziko autonehody.

Je nepochybné, že hudba může mít na člověka velký vliv. V této práci mne zajímá, zda může mít hudba vliv na užívání drog. V České republice zatím žádný výzkum na toto téma neproběhl. Chen et al. (2006) ve svém výzkumu dospěli k výsledku, že hudba jako techno, reggae či rap na své posluchače působí tak, že mají větší potenciál ke konzumaci alkoholu, cigaret i ostatních návykových látek. Hudba podněcuje emoce, přináší uspokojení. Stejně tak droga. Oboje je příjemné, dohromady by to mohlo být dvakrát tak příjemné.

Téma drog se k hudbě váže dle mého názoru velmi silně a to nejen z toho důvodu, že hudební akce probíhají většinou v klubech, kde se dá alkoholický nápoj koupit levněji než nealkoholický, ale i z toho důvodu, že drogy obecně způsobují jistou formu uvolnění, což je pro posluchače nepochybně žádoucí. Mnohokrát jsem už slyšela různé názory na příznivce různých hudebních subkultur a jejich vztahu k drogám. Například od prarodičů, kdy když jsme potkali někoho, kdo se odlišoval od společnosti, jako například punker, prarodiče to

komentovali slovy: „...tfuj! Hašišák jeden! To jsou oni, co tady pak fetujou.“ I to je jeden z důvodů, proč jsem si vybrala právě toto zaměření pro svou bakalářskou práci. Myslím si, že velká většina lidí zastává názor, že pokud patříte k příznivcům určité hudební subkultury, musíte se chovat dle jejich představ. Ráda bych tyto předsudky zkusila vyvrátit.

4 Teoretická část:

4.1 Kultura

„Život jednotlivce je především nikdy nekončícím přizpůsobováním se vzorcům a standardům tradičně předávaných v jeho společenství. Od okamžiku, kdy se narodil, zvyky jeho komunity formují jeho prožívání a chování. Když začíná mluvit, je již produktem své kultury, a až dospěje a bude schopen zapojit se do jejich aktivit, její zvyky již budou jeho zvyky, její přesvědčení jeho přesvědčením, a co bude pro ni nemožné, bude nemožné i pro něho“ (Benedictová, 1999, in Smolík, 2010, s. 25-26)

Kultura je označení pro vše, co je ve společnosti zvyklé a osvědčené, přípustné, správné a žádoucí. Jsou to způsoby chování, tradice, znalosti a dovednosti, které člověk získává v procesu sociálního učení. Je charakteristickým znakem rozdílných sociálních skupin a vymezuje jejich specifický způsob života (Smolík, 2010).

Buriánek (in Smolík, 2010) kulturu definuje jako souhrn ustálených zvyků, hodnot a norem, které se předávají z generace na generaci.

Kultura je tvořena kulturními artefakty, za které jsou považovány lidské výtvořiny, sociokulturními regulativy, což jsou normy a pravidla lidského chování, idejemi, tedy nemateriálními cíly, a sociálními institucemi, jejichž příkladem je například stát, náboženství, rodina apod. (Smolík, 2010).

4.2 Subkultura

Termín subkultura se používá pro menší vyhraněné skupiny lidí v rámci jednoho národa, které se od většinové společnosti odlišují různými zvláštnostmi (Smolík, 2010).

„Jestliže má více jednotlivců podobné problémy a jestliže na základě společných zájmů a snah vzniknou dosti trvalé vazby mezi vrstevníky, kteří tvoří jen jim odpovídající a pouze je zavazující normy, hodnoty a vzory, pak jistý souhrn těchto norem, hodnot a vzorů tvoří subkulturu vymezeného souboru“ (Dyoniziak, 1968, in Smolík, 2010, s. 32).

Z toho Smolík (2010) vyvozuje, že subkultury vznikají na základě nutnosti řešit kolektivní problémy, které jsou pro jedince tvořící subkulturu specifické.

Gilter (2001) se termínu subkultura vyhýbá a nahrazuje ho pojmem okrajová kultura. Činí tak, protože termín subkultura obsahuje předponu sub, která se jindy užívá pro označení něčeho nižšího, což on odmítá.

Subkulturu lze vymezit v několika bodech:

1. Je to menší, přesně vymezená skupina lidí, která je součástí většinové společnosti.
2. Má stejnou vnitřní stavbu jako obecná kultura, protože obsahuje materiální, duchovní a normativní složky.
3. Obsahem alespoň jedné z výše uvedených složek se odlišuje od většinové společnosti.
4. Je relativně stálá v čase.
5. Je plošně rozšířená a vykazuje stejné znaky (Erdinger, 2006).

Subkultury jsou často závislé na symbolech, které napomáhají v komunikaci mezi jednotlivými členy subkultur. Může se jednat například o oblečení, doplňky, účes, tetování a podobné další symboly, kterými se subkultury mohou vyznačovat (Smolík, 2010). O takových subkulturách se hovoří jako o módních, za které se označují například subkultury techno, punk, hip hop apod. Tyto subkultury si člověk vybírá nejčastěji v mladém věku, příslušnost k určité subkultuře je typickou součástí dospívání. Výběr skupiny je ovlivněn nejčastěji přáteli, hudbou, módou či jiným přesvědčením, například vegetariánstvím, či bojem za práva zvířat (Erdinger, 2006).

Erdinger dále polemizuje nad potřebou začlenění se do určité subkultury. Zmiňuje kromě již výše uvedené touze zapadnout a najít spojence, kteří mu rozumí a řeší podobné problémy jako on, o touze adrenalinového vyžití. Subkultury poskytující tento zážitek často překračují hranice zákona. Příkladem mohou být graffity pojící se k hip hopu, nelegální freetechno party a podobně.

Mladí lidé často hledají sebe sama, což se projevuje změnou hodnot a priorit. S tímto se pojí takzvaná promiskuita subkultur. Jde o jejich časté střídání v krátkém čase. Příčinou může být změna prostředí, kamarádů a podobně (Erdinger, 2006).

Subkultury mládeže nejsou tématem pouze dnešní doby. V České republice se začaly objevovat již před rokem 1989, v době, kdy se jakékoli projevy mládeže, mimo státem podporované aktivity, braly přinejmenším jako provokace (Smolík, 2010).

Příslušníci jednotlivých hudebních směrů jsou často charakterizováni oblečením, slangem, líčením i chováním, které je typické pro určitý hudební styl (Smolík, 2010). Jak dále uvádí, značná část dospívajících se snaží hledat prostřednictvím subkultur. Taková realizace sebe sama zahrnuje nejen vytváření nových přátelství, ale i přijetí nepsaných pravidel subkultury.

Je pravda, že v dnešní době existuje takové množství hudebních stylů, klubových kultur a jednotlivých scén, že už nelze hovořit o tradičních subkulturách (Muggleton, Weinzierl, 2003), ale stále se udržují jednotlivé společné znaky, dle kterých je možné určit, ze kterého hudebního směru se nejspíše vychází. Pokud jsme člověk, který se o hudební styly hlouběji nezajímá a potkáme osobu v maskáčích s dready na hlavě, nejspíše nás napadne příslušnost k technu. Pokud se s tímto člověkem dáme do hovoru, můžeme se dozvědět, že neposlouchá technu, ale pouze jednu určitou odnož této hudby. To ale nezúčastněná osoba nemusí být schopna rozeznat.

Jak uvádí Poledňák (1974, in Drábek, 2004), hudba má tendenci uspokojovat lidské potřeby. Takovou potřebou může být například pocit naplnění a identifikace se skladbou či interpretem či pocit svobody, který hudba poskytuje. Hudba obecně může ovlivňovat a to jak kladně tak záporně, může dodávat sílu či prohlubovat deprese.

4.2.1 Funkce subkultury

Funkce subkultury shrnuje Gruber (1997). Podle něj mají subkultury ve společnosti následující funkce:

1. Umožňují nalézt nesocializovaným jedincům tzv. útočiště.
2. Zprostředkovávají komunikaci potřebnou pro výkon zájmové činnosti.
3. Umožňují realizovat a vyzkoušet nové vzorce chování a jsou zároveň symptomem těchto vzorců.
4. Existence některých subkultur může být pro společnost zdrojem problémů (kriminalita, rasové bouře).

5. Subkultury jsou v neposlední řadě vyjádřením míry demokracie a svobody ve společnosti (Smolík,2010).

4.2.2 Styl

„Styl jedince vysvobozuje proti stádnosti a normalizaci, často šokuje většinovou společnost a v mnoha případech jde především o vymezení proti většině“ (Smolík, 2010,s.36)

Hebdige (1995) styl definuje jako soubor znaků, které tvoří subkulturu. Zahrnuje oblečení, hudbu, argot apod. Uvádí, že prostřednictvím stylu subkultura oslovuje své okolí (Kuchárková, 2012).

Smolík (2010) potvrzuje, že důležitým aspektem subkultur je jejich styl, který o skupině vypovídá. Dále uvádí, že se styl skládá z několika prvků:

1. Image, kterou tvoří vzhled, tedy oblečení, účes, doplňky a vše ostatní, čeho si můžeme na první pohled všimnout.
2. Vystupování, které tvoří výraz tváře, styl chůze, či postoj těla.
3. Argot, který slovník cizích slov označuje za nespisovnou mluvu některých skupin, záměrně jiným nesrozumitelnou. Argot je speciální nejen výrazy, ale i způsobem, jakým je pronášena (Smolík, 2010).

4.3 Drogy a umění

Člověk se se závislostí setkává již od prvních chvil života (Kalina, 2008). Pro užívání návykových látek mohou existovat různé motivace. Příkladem mohou být motivace emocionální, kdy se člověk snaží pozměnit svou stávající náladu, interpersonální, které pomáhají odbourávat bariéry mezi lidmi, dále intelektuální, které v první řadě pomáhají uniknout nudě a dávají možnost zkoumat sama sebe. Neméně časté jsou motivace sociální, pomáhající se začleněním do kolektivu a politické, které zdůrazňují politický postoj. Filosofické motivace zase dávají prostor pro volný tok myšlenek a řešení filosofických otázek. Nahlízet na svět z nové perspektivy umožňují motivace kreativně estetické a spirituálně mystické. Dalším typem jsou specifické motivace, jejichž příkladem může být touha prožít dobrodružství, či získat ocenění. Příkladem kreativně estetické motivace mohou být surrealističtí umělci, jako například Vincent van Gogh, Rimbaud, Baudelaire, apod. Drogy umělcovu tvorbu dokáží

ovlivnit natolik silně, že někteří jim svá díla drogám přímo věnují. Podobně tak učinil Manet (1859), který své dílo pojmenoval Piják absintu (Radimecký, 2007).

V současnosti narazíme na nespočet umělců, hudebníků a kapel, jejichž tvorbu doprovázejí drogy. Témata drog se objevují v textech písní i v životech samotných umělců. Tito umělci jsou idoly mnoha mladých lidí. Snaha své idoly napodobovat může být jeden z důvodů, proč i oni s užíváním začnou.

O drogách se dnes otevřeně hovoří. Když se do vyhledávače zadá požadavek kapely a drogy a na prvních stránkách se objeví drogové aféry, na kterých nemálo muzikantů staví svou image. Na drogy v textech upozorňuje i Radimecký(2006), který poukazuje na význam některých písní například u kapel, jako jsou Hudba Praha, Velvet Underground, či píseň od Lou Reeda provázející filmem Trainspotting, který podobně jako film Requiem za sen či Kokain pojednává o drogových závislostech.

4.3.1 Umělci užívající drogy

Lidé užívají drogy s určitým očekáváním. Někdo si myslí, že se díky droze stává více tvůrčím, i když tomu tak není a nakonec nevyprodukuje nic, jindy zase naopak droga otvírá mysl a dává prostor pro vznik rozličných děl.

Drogové aféry, stejně tak jako problematika drog, jsou často medializovány. Na problematiku drog v médiích se zaměřil i pracovní seminář kliniky adiktologie. Miovský (2007) uvádí, že média se významně podílí na tom, jak lidé svět vnímají. Toto tvrzení podporuje Kultivační teorie, která udává, že čím víc jedinec sleduje televizi a média, tím více se začne jeho názor podobat názoru médií.

Média jsou schopna zidealizovat osobu užívající návykové látky a navodit pocit, že to co dělá, není tak špatné a nebezpečné. Tím nepřímo ovlivňují především mladší populace. Dospělý člověk se médiu nenechává natolik ovlivnit jako mladiství. To, že jsou mladší jedinci snadněji ovlivnitelní, je podmíněno sociálním učením. Sociální učení má několik forem. V mládí se jedná o posilování forem chování trestem či odměnou, napodobování a identifikaci. Teprve v pozdějším věku se utváří sebepoznání, sebeuvědomění a sebekoncepce, což je důvodem, proč jsou mladiství zranitelnější (Kohoutek, 2008).

Mladí často mají vzory, idoly, které se snaží napodobit, což je normální proces sociální imitace. Vědí, že jejich objekt zájmu užívá drogy a vidí, že i když jejich vzor drogy užívá, je schopný být úspěšným.

Říká se, že umělci jsou velmi citliví lidé. Psychologický výklad slova citlivý znamená ten, kdo má zvýšenou vnímavost. To je možná jeden z důvodů, proč s takovou oblibou sahají po návykových látkách. Pokud se umělec stane populárním, změní se mu život, jsou na něj kladeny vysoké nároky a vždy je přítomen někdo, kdo čeká, až zklame. Takový člověk se ocitá pod velkým tlakem a únik od reality je často vítaný. Příkladem může být francouzská šansoniérka Edith Piaf závislá na morfinu a alkoholu, legendární Hugo Haas, který nebyl bez kokainu schopen tvořit, či s marihuanou neodmyslitelně spojený Bob Marley.

4.4 Užívání drog v prostředí zábavy

Rekreační užívání návykových látek v prostředí zábavy není pouze problémem dnešní doby (Zaostřeno na drogy, 2011/2). Ve srovnání s obecnou populací se v prostředí zábavy objevuje větší počet uživatelů návykových látek, a to jak experimentátorů, tak uživatelů, kteří návykové látky užívají aktuálně či ve větší frekvenci (Mravčík et al., 2008). Návštěvníci hudebních akcí mají větší zkušenost se všemi druhy legálních i nelegálních drog (Mravčík et al., 2008 in Zaostřeno na drogy, 2011/2).

Pro mladé lidi se stává obtížným, navštěvovat bary či kluby, poslouchat muziku, být se svými přáteli a zároveň nekonzumovat alkohol, nekouřit, či se vyhnout užívání dalších návykových látek (Calafat et al., 2003).

„V prostředí tanečních párty jsou drogy velmi obecně rozšířeny a převládá názor, že jejich užívání je normální a žádoucí. Navíc pokud mají uživatelé drog přátele ze stejné subkultury, vzájemně se v tomto přesvědčení utvrzují.“ (Škařupová, 2004, in Smolík, 2010, s. 244). Kalina (2008) potvrzuje, že vyzkoušet drogu v období dospívání je téměř standardní úkon.

Vztah mezi preferovanou hudbou a užíváním návykových látek byl zkoumán v Nizozemí. Z výzkumu vyplynulo, že punk, techno a reggae byli více spojováni s konzumací alkoholu a užíváním cigaret než například pop a klasická hudba (Mulder et al., 2009). Rozdíly v užívání dle rozdílných stylů hudby potvrzuje i periodikum Zaostřeno na drogy (2011/2), které poukazuje na rozdíly v celoživotní prevalenci užívání návykových látek mezi posluchači

elektronické hudby a rockové/multižánrové hudby. Z výzkumu vyplývá, že posluchači elektronické hudby častěji užívají látky, jako jsou extáze, poppers, LSD, lysohlávky, pervitin a kokain. Užívání alkoholu a konopí je, v závislosti na preferovaném hudebním žánru, téměř bez rozdílu.

Další z výzkumů této tematiky uvádí, že poslech reggae a techna má souvislost s vyšší spotřebou alkoholu a ilegálních drog a poslech rapu je spojen s vyšší spotřebou alkoholu a drog a se zvýšenou agresivitou (Chen et al., 2006). Gruber a spol. (2005, in Nešpor, 2008) poukázal na možnost příčinné souvislosti. Bere v potaz, že hudební nahrávky často spojují alkohol a ilegální drogy s humorem, a snižují tak v očích diváků jejich nebezpečnost.

Aldridge a Fachner (2006) dále uvádějí, že mnoho závislých uživatelů drog popisuje, že drogy užívají za doprovodu hudby, kterou si pouští reprodukovanou z přehrávačů, či ji sami produkují.

4.4.1 Užívání návykových látek na hudebních akcích

V dnešní době je na tanečních akcích, oproti dobám minulým, trendem kombinovat různé drogy. V dřívějších dobách bylo více typické užívání pouze jedné látky v jeden den (Zaostřeno na drogy, 2011/2).

Podle průzkumu na posluchačích elektronické hudby je v dnešní době nejrozšířenější drogou alkohol, následovaný marihuanou, za kterou se objevují extáze, pervitin a lysohlávky. Zarážející je obliba pervitinu, když v té samé studii je tato droga respondenty zároveň označována jako nejrizikovější (Tanec a drogy, 2007)

4.5 Hudba a změna chování

Hudba je jeden z prostředků pomáhající definovat prostředí, v němž se nacházíme, pomáhá porozumět kulturním zvyklostem a napomáhá k pochopení toho, jak se máme v daném prostředí chovat. Příkladem může být rozdílné chování v pivnici a kostele (Franěk, 2005). Tím se podporuje teorie sociálního učení, které je již zmiňováno výše.

Franěk (2005) dále připomíná experiment provedený v Montrealu, dokazující, že hudba může mít vliv na chování člověka. Princip experimentu spočíval v tom, že se v podzemní dráze pouštěla reprodukováná operní hudba. V tu dobu bylo zaznamenáno výrazné zmenšení vandalismu.

Ark a Mostardi (in Franěk, 2005) věří, že poslech rockové hudby po několik hodin denně může vést k negativním změnám chování. Dalším příkladem potvrzujícím tuto teorii je výzkum Mirandy a Claese (2004) uvádějící, že rap je spjat s deviantním chováním. Zároveň však Franěk (2005) uvádí studii Tooka a Weise (1994), ve které je poukázáno na fakt, že nejproblematictější skupina adolescentů měla kázeňské problémy již na základní škole, dříve, než začali poslouchat dnes jimi oblíbenou hudbu. Z toho Franěk (2005) vyvozuje, že hudba přímo nezpůsobuje změny chování, ale může rozvinuté chování posilovat.

4.6 Hudební preference a její souvislost s osobnostními rysy

„Člověk si do jisté míry vybírá hudbu podle toho, jaký je. Můžeme předpokládat, že v tradičních společnostech, kde lidé přicházeli do styku pouze s omezeným okruhem hudby své doby a prostředí, byla situace daleko jednodušší a přehlednější. V moderních, značně komplexních společnostech se stále silněji projevuje vliv nejrůznějších společenských faktorů, které ovlivňují to, jakou hudbu si konkrétní jedinec vybere“ (Franěk, Mužík, 2006, s. 10).

Hudební preference souvisí se vzděláním, věkem a příslušností ke společenským třídám či subkulturám (Franěk, Mužík, 2006).

Zkoumáním souvislostí hudebních preferencí a osobnostních rysů se zabývali Schwartz a Fouts (2003). Výsledkem jejich zkoumání bylo rozdělení posluchačů hudby do třech skupin. První skupina preferovala tzv. lehkou hudbu (za kterou byl označen například pop), druhí dávali přednost tzv. tvrdé hudbě (rock, metal) a třetí skupinu tvořili posluchači bez vyhraněného hudebního stylu. Podle tohoto výzkumu mají příznivci tvrdé hudby vyšší míru extraverte, vzdoru vůči autoritám, toleranci asociálního chování apod. Naopak posluchači měkké hudby mají tendence ke konformitě a kontrolování svých emocí. Posluchači bez vyhraněného stylu byli označeni za bezproblémové, vybírající si hudbu dle aktuální nálady (Franěk, Mužík, 2006).

Rentfrow a Gosling (2003) zkoumali vztah mezi hudebními preferencemi a osobnostními rysy. Výsledkem bylo rozdělení hudebních stylů dle dimenzí na:

1. Reflexní a komplexní hudbu, kterou zastupují jazz, blues, klasická hudba a folk. Posluchači této hudby byli označeni za vynalézavé, tolerantní osoby, vážící si estetického prožitku, zamítající konzervativní postoje a považující sebe sama za inteligentní.

2. Intenzivní a buřičskou hudbu, za kterou byl označen heavy metal a alternativní hudba. Posluchači jsou charakterističtí tendencí zajímat se o různé věci, rádi riskují, jsou fyzicky aktivní a považují sebe sama za inteligentní.
3. Optimistickou a komerční hudbu, zahrnující country, soundtrack, religious a pop. Příznivci těchto stylů jsou veselí, společenší, spolehliví, pomáhající, konvenční, vidící se jako atraktivní.
4. Energickou a rytmickou hudbu, kterou zastupují rap, hip hop, soul, funky a elektronická a taneční hudba. Příznivci těchto stylů jsou výřeční, plní energie, smířliví, cítící se být atraktivní a zamítají konzervativní ideály (Franěk, Mužík, 2006).

Franěk a Mužík (2006) provedli v České republice obdobný výzkum uvádějící, že souvislost hudebních preferencí s rysy osobnosti se projevil u stupně extroverze. Lidé preferující styly rock, alternativní hudba/world music/new age, soundtrack, rap/hip-hop jsou označováni za osoby s vyšším stupněm extroverze. Naopak posluchači vážné hudby, country a lidové hudby jsou označováni za introverty. Ve výzkumu nebyla zjištěna souvislost hudební preference s neuroticismem. Dále uvádějí, že styly heavy metal, elektronické hudba/dance, rap/hip-hopu a sound tracks jsou vyhledávány převážně osobami s nižším stupněm inteligence.

4.7 Hudební styly a jejich vztah k drogám

Příslušností k hudební subkultuře se může měnit chování i názory a nezdá se objevuje potřeba být „in“, což mnohdy zahrnuje i nutnost okusit návykovou látku (Kalina, 2008).

Nunez-Smith et al. (2010) ve svém výzkumu uvádí, že nejen hudba, ale média obecně, mají souvislost se zvyšováním rizika zahájení kouření i užívání dalších drog. Přiblížit si toto tvrzení můžeme i v jiných odvětvích. Například nepřímá manipulace obchodních řetězců, které nechávají o svých obchodech skládat různé písně a tím se snaží přilákat zákazníky, či jim vnuknout pocit, že daný produkt potřebují.

4.7.1 Jednotlivé hudební styly

V této práci se zaměřuji na užívání drog u příznivců různých hudebních subkultur, proto je, myslím, důležité napsat alespoň stručnou charakteristiku těchto stylů a jejich

posluchačů. Jelikož jsem data sbírala na hudebních akcích, přijde mi důležitý tento výrok: „Návštěvníci klubů, diskoték a tanečních akcí vykazují mnohem vyšší prevalence užívání drog než jejich vrstevníci z obecné populace a v tomto prostředí se lze také setkat s častější nabídkou drog“ (Mravčík et al., 2007, in Zaostřeno na drogy 2011/2, s. 1).

Tato práce je především zaměřená na styly rock, elektro, disco, hip hop a punk. Na tyto hudební styly se zaměřuji, protože v místě sběru dat jsou nejčastěji realizované hudební akce těchto žánrů. Z toho usuzuji, že se zároveň jedná o nejpreferovanější styly v dané lokalitě. Více si o nich řekneme níže.

4.7.1.1 Rock

Rocková hudba vznikla v padesátých letech dvacátého století. Rock vychází z rock'n'rollu, který má původ v černošském rytm and blues a country and western (Vitáčková, 2009). Z blues si rock převzal výraznou melodiku a důraz na sudou dobu. Typické pro rockovou hudbu je zesílení zpěvu a hudebních nástrojů, hlavně elektrické kytary a bicích (Hladíková, 2010)

Rock patří mezi nejoblíbenější hudební směry, na přehrávání rockové hudby se specializují rádia jako například Rockzone, Beat a podobně. Rocková hudba dává podklady ke vzniku dalších hudebních směrů jako je například metal, který má v rocku své kořeny (Smolík, 2010). Kombinací rocku a jiného hudebního směru vzniká například hard rock, jazz rock, punk rock, gothic rock a mnoho dalších.

Rocková subkultura je v souvislosti s drogovou scénou nejčastěji spojovaná s alkoholem (Štěpánek, 2011). Problémy s ním měl například zpěvák Jim Morrison, zpěvák kapely The Doors, či bývalý zpěvák kapely AC/DC Bon Scott, který, podobně jako John Bonham, britský bubeník kapely Led Zeppelin, na otravu alkoholem zemřel.

4.7.1.2 Elektronická hudba

„Termín elektronická nebo elektro-akustická hudba zastřešuje druhy hudby, které využívají elektronické technologie (uplatněním syntezátorů, samplerů, počítačů a dalších elektronických nástrojů) umožňující generovat a konfigurovat zvukové materiály. Hudbu je možné poslouchat jen pomocí reproduktorů“ (Tomanová, 2012, s. 13).

Elektronická hudba obsahuje množství různých stylů. Tyto jednotlivé styly je mnohdy těžké rozeznat. Mezi nejznámější bych zařadila jungle, drum'n'bass, house, techno, trance a garage.

Podle Smolíka (2010) není techno založeno na žádné filosofii, ale pouze na osobním prožitku každého posluchače. Techno připodobňuje k pravěkým rituálům, kdy hodiny tančící dav umocňuje kolektivní vnímání, tím vysvětluje empatické chování příznivců této hudby.

V souvislosti s elektronickou hudbou se hojně využívá číselný znak 23. Jednou možností je volný překlad při nepřesném vyslovování číslic two- to a three – free (Kajanová, Pešek, 2009). V tomto významu by překlad byl svobodné jednání, čemuž by smýšlení příznivců této hudby mohlo odpovídat. Na druhou stranu je velmi nepravděpodobné, že by anglofonní mluvčí zaměňoval tyto slova. Z toho důvodu se osobně přikláním spíše k jiné variantě. V polovině 90. let 20. století v Anglii fungoval freetekno soundsystem s názvem Spiral tribe. Tento soundsystem byl pro vývoj elektronické hudby klíčový a je možné, že znak 23 se pojí k faktu, že tento systém měl v době největší slávy 23 členů.

4.7.1.3 Disco

Hudební žánr disco byl ve svých počátcích velmi různorodý až undergroundový styl, hraný v klubech (Burdych, 2009). První zmínka o discu pochází z roku 1973. Objevila se v časopise Rolling Stone a označovala muziku k tanci, kterou neprovádí živí hudebníci, ale je pouštěna z gramofonů (Hrabalik).

Disco se stalo populárním v letech 1976 – 1977. Skladby jsou založeny na pravidelných basových tónech, kdy se klade důraz na rytmus. Dále se využívají smyčcové nástroje, syntezátory, latinskoamerické bicí nástroje a jednoduché texty převážně o lásce (Burdych, 2009).

Disco se stalo nebývale populárním, k čemuž přispěl i film *Horečka sobotní noci* (1977), doprovázený hudbou kapely Bee Gees. Do té doby bylo disco převážně černošskou hudbou. Disco začali hrát i interpreti jiných hudebních žánrů a možná přesycenost posluchačů přispěla k úpadku tohoto hudebního stylu (Hrabalik).

Příznivci disca jsou charakterističtí barevným oblečením a doplňky. „*Základem perfektního disco či party looku je nesplynout s davem*“ (Kolesová, 2008, s. 1).

Jak jsem uváděla výše, disco hudba byla reprodukována z gramofonů, díky čemuž položila základ dalším formám elektronické hudby (Burdych, 2009).

Příznivci tohoto stylu se v dnešní době velmi zajímají o svůj zevnějšek, časté je navštěvování diskoték, kde je tato subkultura ohrožena užíváním alkoholu a tanečních drog (Štětinová, 2010)

4.7.1.4 Hip hop

„Hip hop je umělecká forma zahrnující graffiti, breakdance, DJing a MCing. Za pátý element hip hopu se dá považovat beatbox“ (Smolík, 2008, s. 193).

1. Graffiti je termín běžně používaný pro užití spreje ve veřejném prostoru (Téra, 2007).
2. Breakdance je označení pro taneční styl původně vycházející z disca, obohacen o tzv. freeze, což je termín popisující ustrnutí těla v jedné poloze. Termín označující muže provozující breakdance je B-boys, ženy Fly girls (Bílý, 2009)
3. DJing je základní prostředek pro vytváření hip hopové hudby za pomoci gramofonů, mixážních pultů a samplerů (Weiss, 1998).
4. MCing je synonymum pro rap, tedy vokalizaci textu (Heřmáněk in Smolík, 2008).
5. Beatbox je napodobování hudebních nástrojů ústy, touto technikou je hip hop často doprovázen (Bílý, 2009).

Pro hip hop je charakteristické volné sportovní oblečení, plochý kšilt, výrazné zlaté doplňky, či tmavé brýle. Na tom, že si příznivci této subkultury dávají velmi záležet na svém outfitu, vydělávají hip hopové oděvní firmy miliony dolarů (Smolík, 2008).

Smolík (2008) uvádí, že slangová komunikace příznivců této subkultury, je plná vulgarit a násilnických sklonů. Teorii, že hudba může mít vliv na chování, podpořila policie zákazem skladby Fuck tha Police (1989) od kapely N.W.A. z toho důvodu, že podněcuje násilí.

Dnešní pojetí hip hopu se velmi liší od jeho původních kořenů sahajících do 70. let 20. století, kdy se jednalo o černošskou hudbu pocházející z chudých čtvrtí Bronxu sužovaných sociálními problémy (Tůmová, 2008).

V souvislosti s drogami se nejčastěji hovoří o marihuaně, o které v souvislosti s touto subkulturou hovoří Smolík (2008) či Hajná (2012, s. 26): „*Nejvíce zmiňovaná marihuana může být považována za zdroj inspirace, ale spíše než to bývá součástí životní stylu*“.

4.7.1.5 Punk

Pojem punk měl zprvu jiný význam, než pojmenování hudebního stylu. Tento termín označoval nepotřebný materiál, veteš, mladé surovce, příslušníky gangu, mladé delikventy nucené k homosexuálnímu uspokojování spoluvězňů či mladého, nevytrénovaného cirkusového slona (Smolík, 2008).

Slovo punk bylo ve spojení s hudbou prvně použito novinářem amerického časopisu Vision v roce 1970 a označoval hudbu, která pojednávala o nespokojenosti s osudem (Smolík, 2008).

„Punk je spojen s agresivním projevem i vzhledem. Hudba není melodická, má kratší usekané frekvence v rychlém rytmu. Reprezentanti tohoto stylu z řad hudebníků stylu punk jsou mladí lidé” (Matzner et al., in Vítková, 2009, s. 29).

Texty punkových písní jsou zaměřeny na kritiku současné společnosti a politiky (Vítková, 2009). Punkeři jsou charakterističtí nezvyklými účesy (jako je například číro, či různobarevně obarvené vlasy), módními doplňky (řetězy, množství náušnic, vysoké pevné boty, nášivky), či tancem pogo a heslem „*Punk is not dead*” (Smolík, 2008).

Tento hudební styl je vyhledáván nejčastěji mladými generacemi, které v něm nacházejí momentální oporu a sounáležitost (Vítková, 2009). Dávají tak volný průběh vlastní nespokojenosti, která je jedním ze znaků pubescenta a zároveň jim punk dává prostor pro řešení kritických vývojových oblastí života (Kalina, 2008).

Slaný (2008) uvádí, že punková subkultura byla v minulosti nejčastěji spojována s užíváním heroínu, případně kokainu.

4.7.1.6 Ostatní hudební styly

Tato bakalářská práce je prvotně zaměřena na hudební styly popsané výše. Ve svém výzkumu jsem se však setkala i s příznivci jiných hudebních stylů a myslím, že je vhodné se o nich alespoň stručně zmínit.

4.7.1.6.1 Metal

Pojem metal znamená ve volném překladu kov, což naznačuje, že se bude jednat o tvrdší charakter hudby (Vítková, 2009). Metal se u nás objevil v 80. letech 20. století a jeho předchůdcem je hard rock (Smolík, 2008). V dnešní době se dělí na množství podstylů jako je například heavy metal, speed metal, progresivní metal, black metal, death metal, či gothic metal.

Image příznivců této hudby zahrnuje dlouhé vlasy, kožené oblečení a doplňky (nátepníky, pásky s hroty a pod), podmalované oči a trika s názvy a vyobrazením oblíbených kapel. Metalová subkultura bývá často spojována s konzumací alkoholu (Smolík, 2008).

4.7.1.6.2 SKA

SKA je hudební styl původem z Jamajky, kde se začal rozvíjet na začátku 60. let 19. století. Podobně jako u jiných stylů základ kapely tvoří zpěvák, kytara, baskytara a bicí. Navíc se však užívá saxofon, trumpet a či trombon nebo jiný dechový nástroj. SKA vychází z amerického rhythm and blues, jazzu, jump bands, calypso a z mnoha dalších stylů (Moskowitz, 2006).

SKA je pololidová hudba předcházející reggae. Tím, že je výsledkem spojení několika hudebních žánrů, vznikají skladby v nezvykle houpavém rytmu (Vlček, 1978).

4.7.1.6.3 Reggae

Reggae je hudební směr vznikající v 70. letech 19. století, vycházející ze SKA. Hudba je charakteristická houpavým rytmem se zdůrazněnou rolí basové kytary. Styl je silně ovlivněn náboženskou ideologií rasta a jejím obřadním bubnováním zvaném bura. Melodie je houpavá, uklidňující, texty jsou nezřídka politické. Nejvýznamnějším představitelem reggae stylu je Bob Marley, každodenní uživatel marihuany.

Příznivci toho to stylu se vyznačují dready. *„Důležitým prvkem jsou i rastafariánské barvy, stejné barvy má i Etiopská vlajka. Zelená – značí úrodnou půdu, bohatou vegetaci.*

Žlutá – značí žhnoucí slunce, sílu. Červená – značí prolitou krev padlých bojovníků.(Foehr, 2008, s.14) Tuto barevnou vlajku nemusíme vidět jen u rastů, ale u obyčejných lidí, kterým se líbí hudba reggae“(Halvíková, 2010, s. 19).

5 Praktická část

5.1 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je dotazníkovou metodou zjistit jaké drogy preferují různé hudební subkultury, v Mělníku a okolí, a zjistit, jaká subkultura je nejvíce riziková, v souvislosti s užíváním návykových látek.

Výstupem tohoto výzkumu bude nejen bakalářská práce, ale i zpětná vazba pro respondenty. Zpětná vazba bude ve formě článku, který bude shrnovat hlavní poznatky práce a bude uveden na neoficiálních webových stránkách Mělníka. Konkrétně na www.melnicek.cz.

5.2 Výzkumné otázky

Preferují příznivci různých hudebních subkultur různé typy drog?

Která hudební subkultura užívá drogy nejčastěji?

Ve které hudební subkultuře je největší rozpětí užívaných látek?

5.3 Popis metodologického rámce a metod

5.3.1 Obecný metodologický rámec plánovaného výzkumu

Výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření. Respondenti byli záměrně vybíráni, tudíž se jednalo o nereprezentativní techniku.

5.3.2 Vymezení (města, akce), nominační technika a rozsah

Výzkumným vzorkem jsou příznivci hudby, kteří tvoří subkultury v Mělníku a okolí.

Okres Mělník zahrnuje kromě samotného vinného města další města, městyse a obce, které jsou uvedeny v mapě okresu Mělník v příloze na konci práce.

Sběr dat probíhal převážně v Mělníku, dále potom v Liběchově, Želízích, Liblicích a Vysoké. Konkrétní místa a kluby nebudu z důvodu anonymity uvádět.

Cílem bylo získat vždy minimálně třicet příznivců daného hudebního směru (rock, elektronická hudba, disco, punk, hip hop) tak, že jsem navštěvovala hudební akce daného směru a dotazovala se účastníků akce, zda mi dotazník vyplní. Proces jsem opakovala do té doby, dokud jsem nedosáhla potřebného počtu vyplněných dotazníků. Cílem bylo získat celkově minimálně sto padesát vyplněných dotazníků.

Populace, která tvoří výzkumný vzorek je velmi rozmanitá a má svá specifika. Vymětal (2008) uvádí, že první dojem je pro první kontakt a úvodní komunikaci rozhodující.

Pro odhalení dotazníků, které jsou vyplněny nepravdivými údaji, či respondent nepochopil zadání, slouží kontrolní otázka, zahrnutá v dotazníku.

5.3.3 Dotazník, metody zpracování a analýzy dat

Pro sběr dat je použit kvantitativní výzkum, konkrétně dotazníková metoda. Respondenti jsou vybíráni specifickým výběrem.

Specifický výběr je zároveň částečně i náhodným výběrem, neboť jen to, že účastníci dorazili na danou akci, kam jsem zároveň dorazila já, je samo o sobě náhoda. Specifičnost výběru spočívá v tom, že se budu dotazovat každého účastníka, který právě netančí.

Dotazník je složen celkově ze třinácti otázek. Respondenti zaškrtnou vybranou odpověď, dále jsou zahrnuty podotázky pro otevřenou možnost odpovědi. Otázky jsou zaměřeny na zkušenosti s návykovými látkami a na preference hudebního stylu.

Data budou sbírána na hudebních akcích a je počítáno s okolním hlukem, proto je psaný text nejpraktičtější metodou zkoumání. Zvoleny byly zaškrťovací otázky pro přehlednost a možnost rychlého vyplnění. Tím se zároveň předešlo problémům s rozluštěním grafického projevu některých jedinců. Ve výzkumu bylo počítáno s možností intoxikace respondentů a s problémy s ní související (neschopnost psaní, nesoustředěnost, apod.).

Nevýhodou psaného, anonymního textu je nemožnost kontroly, zda respondent pochopil otázku a zda odpovídá tak, jak se po něm v dotazníku žádá. Díky tomuto problému počítám s poměrně velkým množstvím dotazníků bez výpovědní hodnoty.

Analýza dat je provedena tak, že je každý dotazník překódován do programu Excel a následně jsou tyto data zpracovávána ve statistickém programu SPSS. Pro zjištění souvislostí mezi sledovanými proměnnými bylo jako matematicko-analytické statistické metody využito dvouvýběrového t-testu o rovnosti průměrů u poměrové proměnné charakterizované počtem užitých drog v různém časovém horizontu.

5.3.4 Etické problémy

Hlavním etickým problémem je zajištění anonymity respondentů. Že je dotazník anonymní, uvádím hned po oslovení potenciálních respondentů. Během získávání dat se mi

tento přístup nejvíce osvědčil. Anonymita byla každému účastníkovi výzkumu připomínána, a pokud měl respondent zájem, navrhla jsem místo u prázdného stolu, kde si mohl dotazník v soukromí vyplnit.

Dalším etickým je zaručení anonymity zařízení, kde byla data sbírána a to tak, že názvy ani konkrétní polohu těchto míst v práci neuvedu.

Při sběru dat jsem se setkala s případy, kdy se respondent ptal takovým stylem otázek, či na sebe prozradil některé fakty, díky kterým vystupoval z anonymity. Tyto případy jsou řešeny mlčenlivostí z mé strany.

5.4 Popis výzkumného souboru

Výzkumu se zúčastnilo celkem 200 respondentů. Z celkového počtu dotazníků se jich pro výzkum použilo 198. Zbýlé dva dotazníky byly bez výpovědní hodnoty, což potvrzovala kontrolní otázka.

Kontrolní otázka byla zahrnuta pod otázkou číslo 3 a tázala se respondentů, zda někdy v životě vyzkoušeli drogu zvanou relevin. Pokud byla odpověď jiná než nikdy v životě a potvrzovala, že klient tvrdí, že relevin alespoň jednou v životě vyzkoušel, byl dotazník z výzkumu vyřazen.

Z celkového počtu 198 dotazníků, zahrnutých do výzkumu, zodpovědělo 197 respondentů otázku týkající se jejich pohlaví (tab.č.1). Jak je patrné z tabulky, ve výzkumu je převaha mužů 65,5% oproti ženám 34,5%.

Tabulka č. 1: Rozdělení respondentů dle pohlaví

		Počet respondentů	Počet v %
Pohlaví	žena	68	34,5%
	muž	129	65,5%

Průměrný věk vyskytující se v dotaznících je 25let, přičemž nejvyšší uvedený věk byl 53let a nejnižší 15let (tab. č. 2).

Tabulka č. 2: Rozdělení respondentů dle věku

Věk		
Průměrný	Maximum	Minimum
25	53	15

V tabulce č. 3 je uvedeno složení výzkumného souboru z hlediska preferovaných hudebních směrů. Nejvíce respondentů uvedlo, že preferuje rock (63), dále následovaly styly elektro (55), hip hop (44), disko (43), punk (42). Příznivci ostatních stylů tvořili nejmenší vzorek (26).

Tabulka č. 3: Složení výzkumného souboru z hlediska preferovaných hudebních směrů

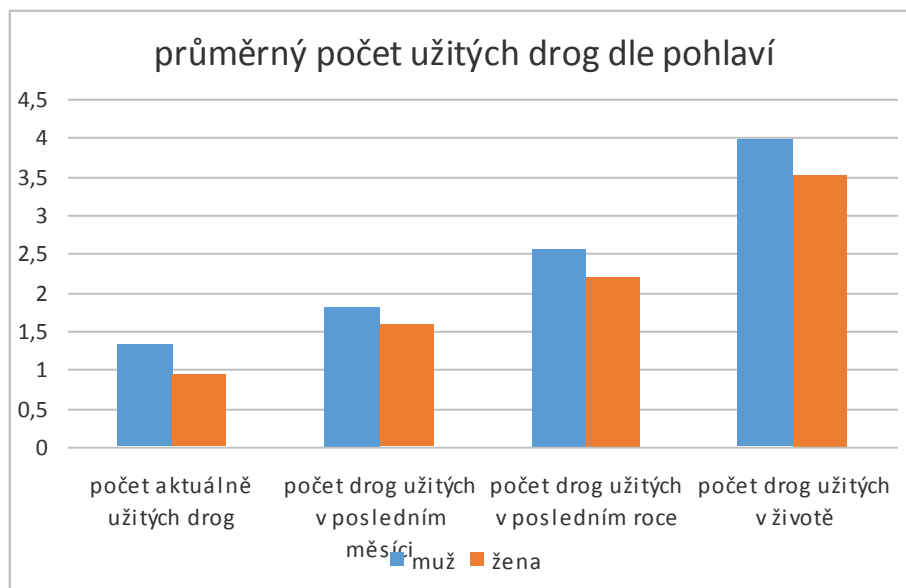
Hudební styl	počet
disko	43
hip hop	44
punk	42
elektronika	55
rock	63
jiný styl	26

6 Výsledky

Rozdíly mezi průměrným počtem užitých drog v závislosti na pohlaví shrnuje graf č. 1. Je patrné, že ženy v průměru užívají drogy méně než muži. Největší rozdíl v konzumaci návykových látek mezi pohlavími je vidět v počtu aktuálně užitých drog (tab.č.4).

V tabulce č. 4 si dále můžeme všimnout červeně zvýrazněných statisticky významných rozdílů v průměrném počtu užitých drog mezi příznivci různých hudebních stylů (t-test , 5% hladina významnosti). Z tabulky vyplývá, že zkušenostmi s drogami mají v roční a měsíční prevalenci nejvíce posluchači elektronické hudby. V celoživotní prevalenci opět vede elektronická hudba, následovaná jiným blíže nespecifikovaným stylem nezapadajícím do zkoumaných hudebních žánrů.

Graf č. 1: Průměrný počet užitých drog dle pohlaví

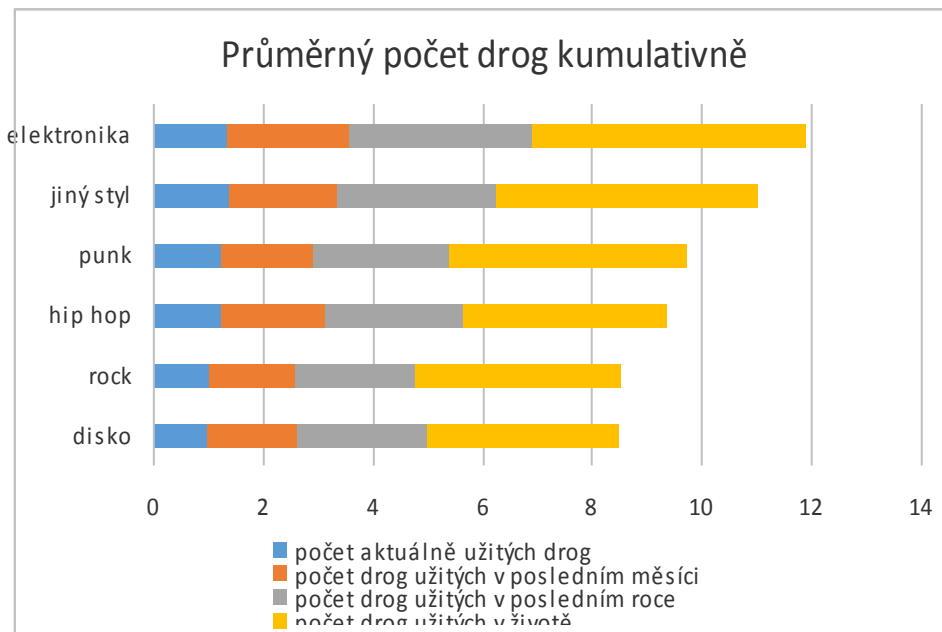

Tabulka č. 4: Průměrný počet užitých drog dle pohlaví a preference hudebního stylu

	Pohlaví		disko		hip hop		punk		elektronika		Rock		jiný styl	
	žena	muž	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano
Počet aktuálně užitých drog	0,93	1,31	1,23	1,00	1,16	1,25	1,16	1,24	1,10	1,36	1,24	1,03	1,15	1,38
Počet drog užitých v posledním měsíci	1,59	1,82	1,77	1,63	1,70	1,89	1,76	1,69	1,57	2,20	1,82	1,57	1,71	1,96
Počet drog užitých v posledním roce	2,21	2,57	2,47	2,35	2,43	2,50	2,44	2,45	2,10	3,35	2,58	2,16	2,37	2,92
Počet drog užitých v životě	3,53	3,98	3,90	3,53	3,84	3,75	3,67	4,36	3,36	5,02	3,84	3,76	3,67	4,77

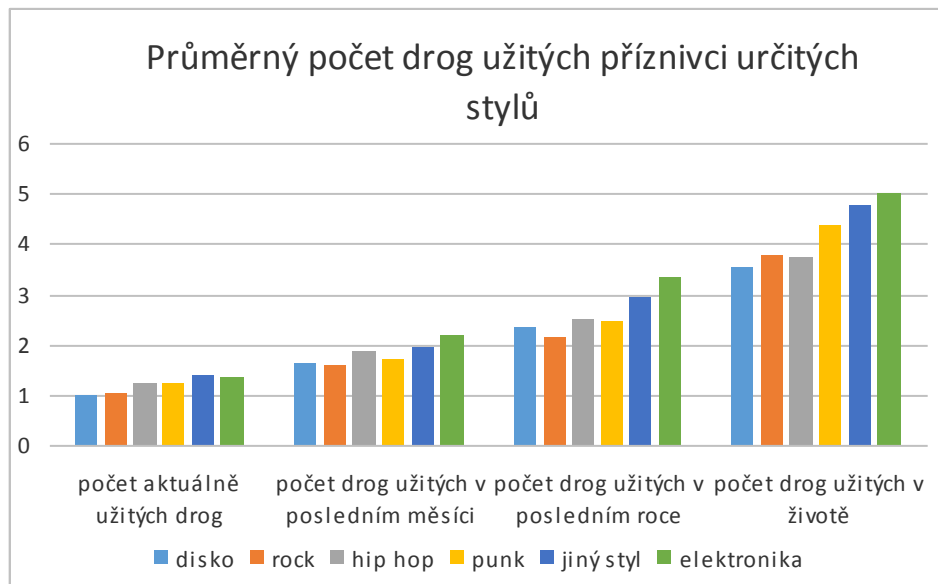
Při zjišťování průměrného počtu užitých drog v celoživotní prevalenci dle stylu hudby vyšlo, že nejvíce zkušeností s drogami celoživotně mají příznivci elektronické hudby, následovaný blíže nespecifikovaným stylem (nezapadajícím do žádné ze skupin zkoumaných hudebních stylů), punkem a hip hopem. Nejmenší průměrný počet drog v celoživotní prevalenci se vyskytuje u posluchačů diska a rockové hudby (graf č. 2).

Graf č. 2: Průměrný počet drog kumulativně

Na grafu č. 3 je znázorněn průměrný počet drog užitých příznivci určitých stylů v čase. Počet aktuálně užitých drog je nejmenší u diska a nejvyšší u nespecifikovaného stylu (1,0 vs. 1,4). Počet drog užitých v posledním měsíci je nejmenší u rocku a nejvyšší u elektronické hudby (1,6 vs. 2,2). V posledním roce je nejmenší počet užitých drog detekován u příznivců rockové hudby, naopak nejvyšší počet užitých drog byl zjištěn u posluchačů elektroniky (2,2 vs. 3,3), (graf č. 3)

Graf č. 3: Průměrný počet drog užitých příznivci určitých stylů

Nejpreferovanější drogou pro všechny hudební směry je alkohol a marihuana, alkohol preferuje 68,4% respondentů, marihuanu preferuje 19,7% z celkového počtu respondentů. (odpověď na otázku č. 8 v dotazníku, viz příloha). Alkohol je nejoblíbenější hlavně u příznivců punku (46,1%) a rocku (46,5%). Marihuanu preferují hlavně posluchači hip hopu (42,9%) a jiného stylu (43,9%). Graf č. 4 ukazuje počet příznivců hudebního stylu preferujících dané drogy kumulativně, respondenti mohli vypsát až dvě drogy (graf č. 4).

Posluchači disco hudby uvedli jako nejoblíbenější návykové látky, po alkoholu a marihuaně (31,3%, 19,2%), cigarety (18%), LSD (12%), pervitin (8%) a extázi (3,6%). Obliba pervitinu je u posluchačů disco hudby v porovnání s ostatními styly nejvyšší.

Příznivci hip hopu uvádějí jako nejpreferovanější drogy opět marihuanu a alkohol, přičemž jejich obliba je vyrovnaná (42,9% vs. 41,3%). Dále jsou oblíbeny cigarety (12,3%). Ostatní látky jsou v oblibě vyrovnané.

Príslušníci subkultury punk, uvádějí alkohol jako nejpreferovanější drogu (46,1%), jehož obliba je u punkerů oproti ostatním stylům vyšší. Následuje marihuana a LSD (34,6%, 9,9%). Obliba ostatních látek je vyrovnaná.

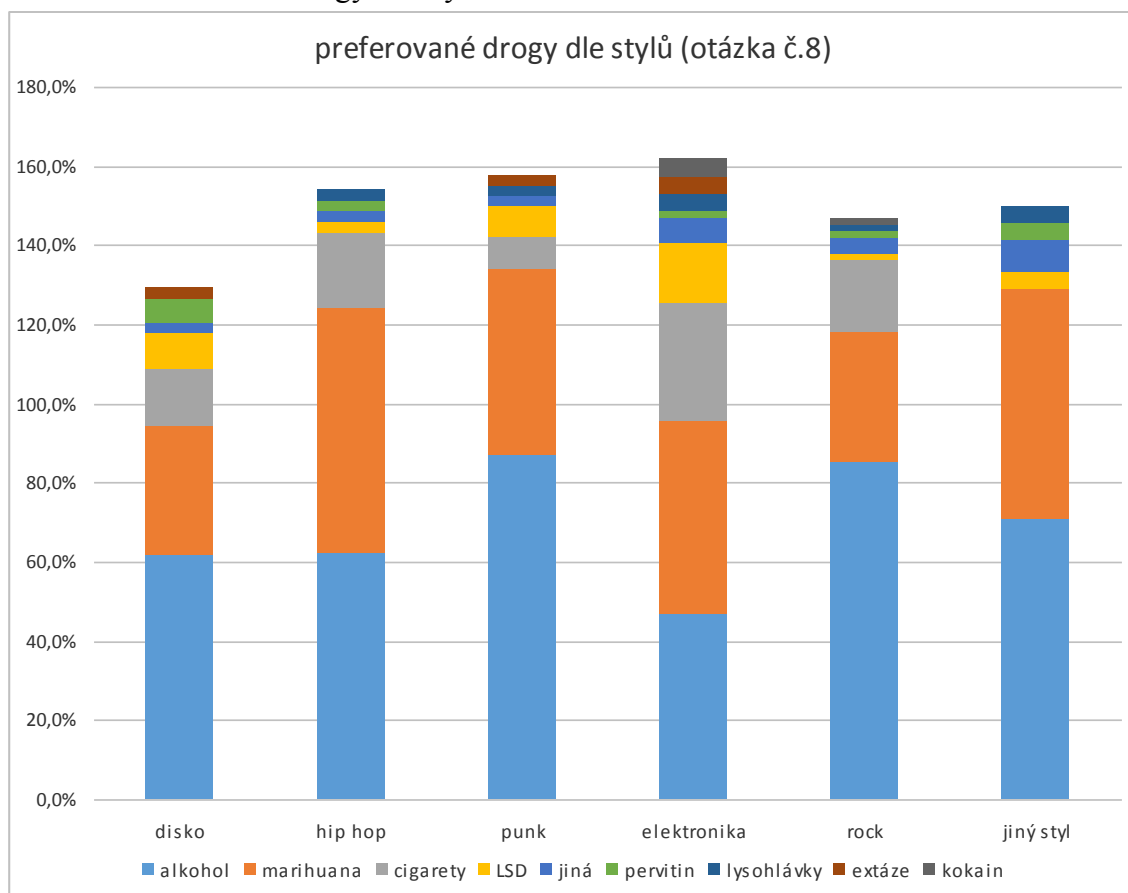
Z výzkumu vyplynulo, že u posluchačů elektronické hudby je nejvyšší rozpětí užívaných látek. Jako nejoblíbenější droga je uváděna marihuana (32,1%), následovaná alkoholem (29,6%). Přičemž alkohol se oproti ostatním stylům těší nejmenší oblibě.

V porovnání s ostatními styly jsou u posluchačů elektroniky velmi oblíbeny cigarety (18,3%) a LSD (11,7%). Dále je poměrně vysoká obliba kokainu (2%), extáze (1,3%), jiných drog (2,2%) a lysohlávek (1,4%).

U posluchačů rockové hudby je výrazná obliba alkoholu (46,5%), následuje marihuana (20,9%) a cigarety (17,6%). Ostatní látky v oblibě příliš nejsou a oproti výše zmíněným látkám se jedná o malé procento.

Respondenti, kteří se označili za posluchače jiných stylů, než na které byl dotazník zaměřený, nejvíce preferují marihuanu a alkohol (43,9%, 43,7%). Vysoká je obliba lysohlávek (1,7%), pervitinu (2,1%) a jiných drog (4,8%) a LSD (2,4%). Naopak cigarety nebyly jako oblíbené označeny vůbec.

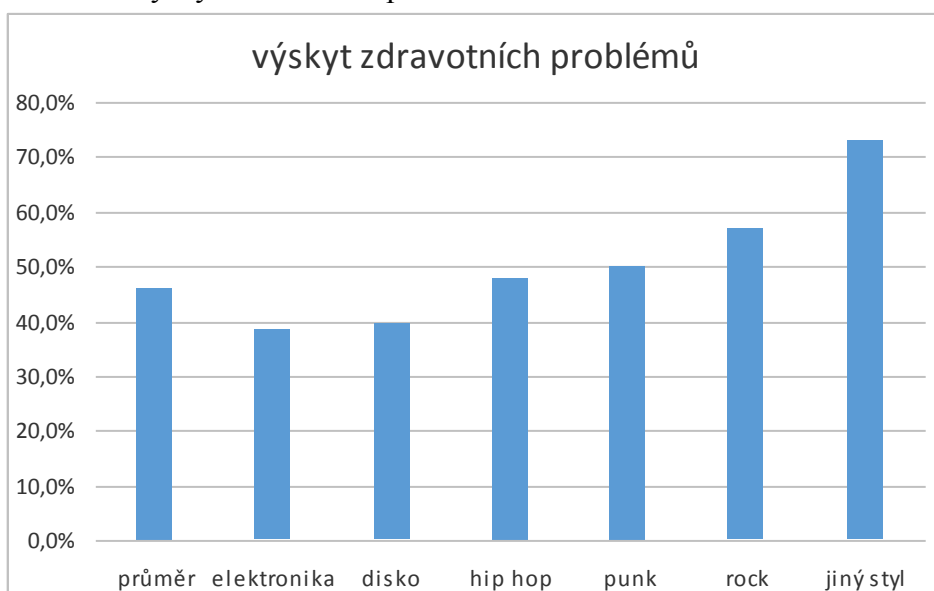
Graf č. 4: Preferované drogy dle stylů

Výskyt zdravotních problémů souvisejících s užitím nějaké látky znázorňuje graf (č. 5). Nejvíce zdravotních problémů se objevilo u příznivců jiného stylu (72,8%). Dále u rocku (58,4%), punku (50%), hip hopu (48,6%) a diska (39,7%). Příznivci elektroniky uvedli v porovnání s ostatními styly nejmenší počet výskytu zdravotních problémů (38,3%).

Z celkového počtu uvedlo nad 45% respondentů, že mělo zdravotní problémy v souvislosti s užitím návykové látky.

Graf č. 5: Výskyt zdravotních problémů

V tabulce č. 5 je uveden počet příznivců určitých hudebních stylů, kteří přiznali, že mají větší chuť užít preferovanou drogu na hudební akci svého stylu (otázka č. 6 v dotazníku, viz příloha). Z výsledků vyplývá, že největší chuť na drogu v souvislosti s preferovanou hudbou pociťují příznivci rockové subkultury (18 respondentů, 40,9%). Naopak nejmenší počet kladně odpovídajících byl u příznivců disco hudby (6 respondentů, 13,6%).

Tabulka č. 5: Počet příznivců hudebních stylů, přiznávajících větší chuť užít drogu na preferované hudební akci

Styl		Větší chuť užít			
		ano		ne	
		Count	Column N %	Count	Column N %
disko	ne	38	86,4%	116	76,3%
	ano	6	13,6%	36	23,7%
hip hop	ne	32	72,7%	121	79,6%
	ano	12	27,3%	31	20,4%
punk	ne	34	77,3%	122	80,3%
	ano	10	22,7%	30	19,7%
elektronika	ne	30	68,2%	113	74,3%
	ano	14	31,8%	39	25,7%
rock	ne	26	59,1%	109	71,7%
	ano	18	40,9%	43	28,3%
jiný styl	ne	37	84,1%	134	88,2%
	ano	7	15,9%	18	11,8%

Dále z výzkumu vyplývá, že valná většina respondentů větší chuť užít látku na akci preferovaného stylu neguje (152 vs. 44 respondentů, 77,6% vs. 22,4%), (tabulka č. 6).

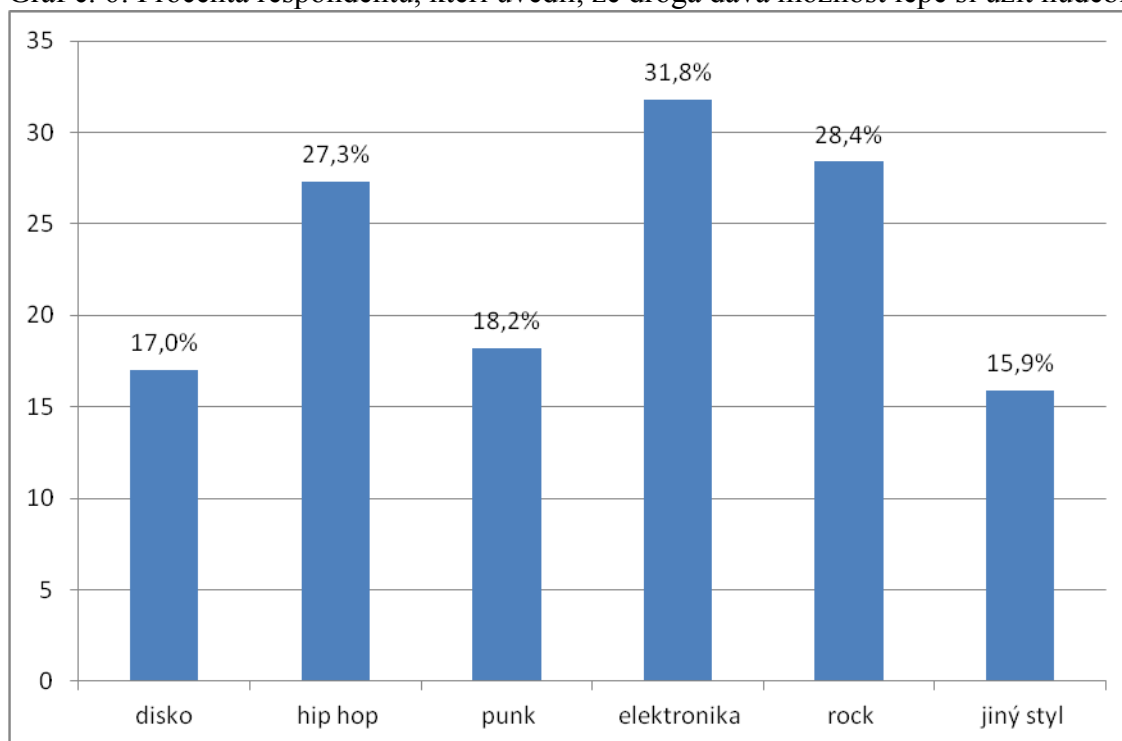
Tabulka č. 6: Počet respondentů, přiznávající větší chuť užít látku na akci preferovaného stylu

	Počet	Počet v %
Větší chuť ano	44	22,4%
Větší chuť ne	152	77,6%

V grafu č. 6 jsou uvedeny odpovědi respondentů, kteří na otázku, zda dává droga možnost lépe si užít hudební akci, uvedli kladnou odpověď. Z výsledků vyplývá, že nejvíce kladných odpovědí uvedly posluchači elektroniky (31,8%), dále rocku (28,4%), hip hopu

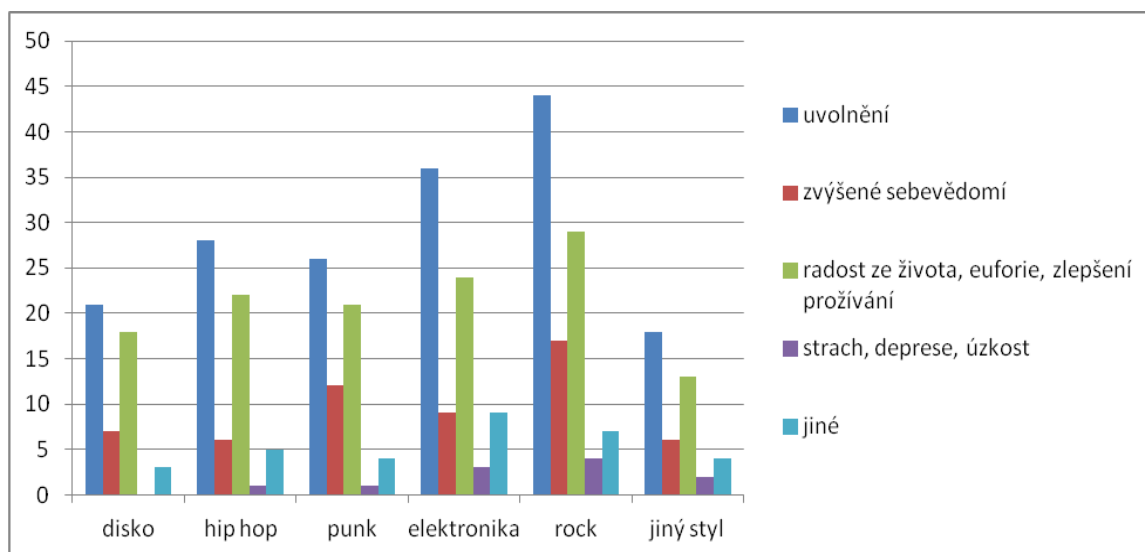
(27,3%), punku (18,2%), disco (17%) a nejméně kladných odpovědí uvedli posluchači jiného stylu (15,9%).

Graf č. 6: Procenta respondentů, kteří uvedli, že droga dává možnost lépe si užít hudební akci

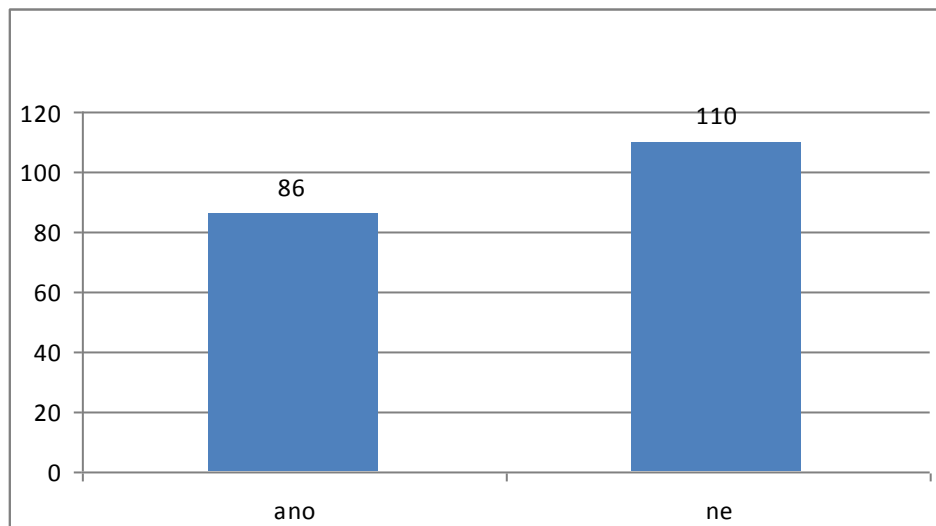
Při zkoumání, které pocity jsou u preferované drogy nejčastější (otázka č. 9 v dotazníku, viz příloha), bylo zjištěno, že u všech stylů převládá pocit uvolnění (61% všech respondentů). Druhými nejčastějšími pocity jsou radost ze života, euforie, či zlepšení prožívání (49,5% všech respondentů). Třetí nejčastější pocit, potvrzující podobnost výsledků u všech stylů, je zvýšené sebevědomí (20,2% všech respondentů). Jiné pocity popisovali nejčastěji posluchači elektronické hudby (16,4%). Strach, deprese a úzkost patří obecně mezi nejméně zmiňované pocity (4% všech respondentů), které se v porovnání s ostatními styly nejvíce vyskytují u příznivců rocku (6,3%), (graf č. 7).

Graf č. 7: Pocity, které preferovaná droga přináší

Na otázku, zda-li má druh hudby vliv na užívání drog, 86 (43%) respondentů uvedlo kladnou odpověď. Negativně odpovědělo 110 (56%) respondentů (graf č. 8). Dva respondenti se odpovědi zdrželi.

Graf č. 8: Má druh hudby vliv na užívání drog?

7 Diskuze

Největším problémem, na který bylo během sběru dat možné narazit, byl nedostatek respondentů nebo příznivců daného hudebního směru. Za další možnou překážku jsem považovala případnou neochotu potencionálních respondentů k vyplnění dotazníku, či že značná část dotazníků bude vyplněna neúplně. S možností, že dojde k nepochopení otázky, jsem předem počítala, ale musím uvést, že jsem počítala s větším množstvím dotazníků bez výpovědní hodnoty, než jich ve skutečnosti bylo.

Dalším problémem byl předpoklad, že určitá subkultura bude mít mnohem více příznivců než jiná. Díky tomu jsem měla v plánu získat mnohem více dotazníků, než sto padesát, abych došla ke kompromisnímu číslu třiceti dotazníků za danou hudební subkulturu.

Aby měla moje práce alespoň nějakou výpovědní hodnotu, chtěla jsem se zaměřit na menší území. Z Mělnicka pocházím a znám ho mnohem více než jiné okresy, proto bylo nejjednodušší vybrat právě Mělník a okolí jako cílovou oblast. Díky tomu, že osobně nemám vyhraněný hudební styl a v celku mi nevadí žádná muzika, tak ani sběr dat nebyl problém.

S problémy jsem se během sběru dat nesetkala, respondenti byli ochotní. Jediný problém nastal při sběru dat na disco, kdy byl malý počet potenciálních respondentů. Jelikož jsem si pro svůj výzkum vybírala právě netančící účastníky akce, musela jsem, z důvodu malého počtu respondentů, sběr několikrát opakovat.

Pokud respondent odmítl vyplnit dotazník, bylo to nejčastěji z důvodu vlastní nevole, nedostatku času, akutní intoxikace či z obav o dodržení anonymity. S odmítajícími respondenty jsem se nejvíce setkávala na disco. Celkem mne během sběru dat odmítlo 67 dotazovaných.

Dalším problémem bylo svévolné vystupování respondentů z anonymity. Pokud k takovému případu došlo, byl řešen mlčenlivostí z mé strany.

Rozdílné počty mezi pohlavími byly dle mého názoru způsobeny nejen tím, že byl na zkoumaných hudebních akcích větší počet mužů, než žen, ale i tím, že muži byli více ochotní dotazník vyplňovat.

Obecně z výzkumu vyplývá, že muži užívají drogy více než ženy. Tento fakt potvrzuje Vobořil (2003, in Kalina, 2008), který uvádí, že počet mužů uživatelů je oproti ženám

uživatelkám v poměru 2:1. Kalina (2008) poukazuje na stigmatizace žen, vedoucích k tomu, že si ženy samotné problém nepřipouštějí a ani neuvědomují. Proto je konečný počet žen uživatelék v léčbě v poměru s muži 1:3 což může vzbuzovat pocit, že žen uživatelék je ještě mnohem méně.

Příznivci elektronické hudby patří do subkultury, která užívá drogy nejvíce a nejčastěji. S tímto výsledkem jsem již na začátku své práce počítala, výsledek naznačovala i studie Tanec a drogy, která se užíváním drog mezi posluchači elektronické hudby přímo zabývá.

Nejpreferovanějšími drogami napříč všemi subkulturami je alkohol a marihuana. Co se týče alkoholu, udává Hůlková a Hosák (in Jiří, 2010), že průměrně vychází na každého obyvatele České republiky ke konzumaci 10 litrů čistého lihu na rok. Dále zmiňují, že problémy s alkoholem má někdy v průběhu života až 30% jedinců z celkové populace. Alkohol je v naší zemi velmi oblíbený, jednoduše dostupný a oproti ostatním nápojům v restauraci poměrně levný. Marihuana je zase v dnešní společnosti moderní a také poměrně snadno dostupná. Pavelka a Menschik (2001) upozorňují na reklamní triky obchodníků, kteří popularity marihuany využívají. Dnes můžeme v obchodech snadno najít různé výrobky (od čokolád po pěny do koupele) s vyobrazením marihuanového listu.

Počet respondentů, kteří uvedli, že měli v souvislosti s užitím návykové látky zdravotní obtíže je dle mého názoru poměrně malý. Je možné, že výsledky byly zkresleny tím, jak si respondenti tuto otázku vykládali. Někdo za zdravotní problémy označoval i stav v populaci běžně označovaný jako „kocovina“ a jiný respondent naopak tento stav opominul.

Většina respondentů na otázku zda mají větší chuť užít preferovanou látku, či zda jim tato látka dává možnost si lépe hudební akci jejich stylu užít, neguje. Tento výsledek mne překvapil, očekávala jsem více kladných odpovědí. Vycházela jsem z předpokladu, že hudební akce jsou většinou v klubech a většina návštěvníků zde alkohol užívá. Co se týče ostatních látek, také jsem předpokládala více kladných odpovědí, a to převážně z toho důvodu, že když jsem přepisovala odpovědi respondentů do programu, narazila jsem na poměrně velké množství respondentů, kteří uváděli, že různé látky užijí či užili právě dnes.

Překvapivé pro mne bylo i vyhodnocení otázky, zda má druh hudby vliv na užívání drog. Většina z oslovených na otázku odpověděla negativně. Můj názor je zde opačný. Myslím

si, že druh preferované hudby alespoň částečně vliv na užívání drog má. Utrzuje mne v tom výsledek výzkumu, kde jsou jasně patrné rozdíly mezi užíváním drog a příslušností k hudební subkultuře.

Jedním z cílů práce byla snaha ověřit hypotézy o rozdílné preferenci drog v jednotlivých subkulturách. Výsledky výzkumu by teoreticky mohly být přínosem pro zaměření vhodné HR či prevence prováděné na hudebních akcích. Pokud bude známo, s jakými látkami mají příznivci různých hudebních směrů nejčastěji zkušenosti, popřípadě problémy související s užitím nějaké látky, bude jednodušší volit případnou prevenci či HR metodu.

8 Závěr

Předpokládám, že se mi v této bakalářské práci podařilo zodpovědět výzkumné otázky. Je asi běžné, že mne během vyhodnocování dat napadaly další myšlenky, jak by se dal výzkum rozšířit a co by se dalo udělat lépe.

Podařilo se mi zjistit, že příznivci různých subkultur preferují v různé míře různé drogy, i když nejpreferovanější drogy (alkohol, marihuana) jsou u všech zkoumaných příznivců hudebních subkultur stejné.

Podařilo se mi odpovědět na otázku, která subkultura užívá drogy nejčastěji a potvrdila jsem si tak i svou hypotézu. Na druhou stranu jsem nečekala, že by rozdíly natolik patrné.

Výsledek poslední položené výzkumné otázky, tedy, ve které subkultuře je největší rozpětí užívaných látek, nebyl překvapující. Opět se jednalo o elektronickou hudbu. Více byla, alespoň pro mne, zajímavá v pořadí druhá subkultura – rock. Popravdě mne tato odpověď překvapila a čekala jsem na tomto místě jinou odpověď, konkrétně punk.

9 Seznam použité literatury

Aldridge, D., & Fachner, J. (Eds.). (2006). *Music and altered states: Consciousness, transcendence, therapy, and addictions*. J. Kingsley Publishers.

Alena Kajanová, Martin Pešek: Řeč symbolů freetekno komunity (Psychologie dnes, Roč. 15, č. 7/8 (2009), s. 34-37)

Bílý, M. (2010). *Poetika rapových textů ve střední Evropě po roce 1989*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/178733/ff_b/Poetika_rapovych_textu_ve_stredni_Evrope_po_roce_1989.pdf

Bulisová, J. a kol (2003) *Ottova všeobecná encyklopedie, svazek 2*. Praha: Ottovo nakladatelství- cesty.

Burдых, M. (2009). *Archiv závěrečné práce Milan Burдых FF B-OT US /ff_b/*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/172603/ff_b/

Calafat, A., & Koller, M. (2003). *Enjoying the nightlife in Europe: the role of moderation*. Valencia: Irefrea.

Erdinger, M. (2006). *Subkultury a hnutí mládeže I*. Retrieved from http://www.ymca.cz/protein/storage/1240830289_sb_p_06_01.pdf

Forsyth, A. et al. (1997). *Musical preference as an indicator of adolescent drug use*. Published by: Carfax Publishing Limited.

Franěk, M. (2005). *Hudební psychologie*. Praha: Karolinum.

Franěk, M., & Mužík, P. (2006). *Hudební preference a její souvislost s některými osobnostními rysy*. Retrieved from <http://acta.musicologica.cz/06-03/0603s02.html>

Girtler, R. (2001): *Okrajové sociální kultury*. Brno: Masarykova universita.

Hally, T. (2009). The Mozart Effect. *Mensa International Journal*.

Havlíková, L. (2010). *Dready, rastafariánství a předsudky, názory obyvatel malého města*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/171264/pedf_b/Bakalarska_prace_final.pdf

Hebdige, D. (1995). *Subculture: The meaning of style*. Critical Quarterly

Hladíková, J. (2010). *Rock jako hudební směr a jeho prezentace v olomouckém kraji*. Retrieved from <http://theses.cz/id/o1ja5m/87462-926797990.pdf>

Hrabalík, P. (2007). *Disco music — Články — Disco — Bigbít — Česká televize*. Retrieved from <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/disco/clanky/69-disco-music/>

Chen, M. J., Miller, B., & Grube, W. Waiters, e.(2006): *Music, substance Use, and Aggression*. Journal of studies on Alcohol

Chmela, J. (2009). *Mozartův efekt, Inteligence, Èasopis Mensa*. Retrieved from http://casopis.mensa.cz/veda/mozartuv_efekt.html

Jirovský, V. (2007). *Kybernetická kriminalita*. Praha: Grada Publishing as.

Kalina, K. a kol (2001) *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha:o.s. Filia Nova

Kalina,K, a kol (2008) *Základy klinické adiktologie*. Praha: Grada Publishing, a.s.

Kantor, J., Lipský, M., & Weber, J. (2009). *Základy muzikoterapie - Jiří Kantor, Matěj Lipský, Jana Weber a kolektiv - Knihy Google*. Retrieved from http://books.google.cz/books?id=g_J-8Nhp9xcC&pg=PA236&lpg=PA236&dq=muzikoterapie+vyzkum&source=bl&ots=qiLqf83B22&sig=olcBAGXcFXstMeMkyqEtw4Ma5ig&hl=cs&sa=X&ei=3TUnUbW5H4-L4gShyYEI&ved=0CFsQ6AEwBQ#v=onepage&q=muzikoterapie%20vyzkum&f=false

Kohoutek, R. (2008). *Sociální učení | Psychologie v teorii a praxi*. Retrieved from <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0811/socialni-uceni>

Kolesová, I. (2008). *Moda.cz - Obležte se podle stylu hudby - disco*. Retrieved from http://www.moda.cz/Kategorie/Styl_a_trendy/20060915_Oblecte_se_podle_stylu_hudby-disco.html

Kučera, R. (2005). *argot - ABZ.cz: slovník cizích slov*. Retrieved from <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/argot>

Kuchárová, S. (2012). *Subkultura punk na Rakovnícku*. Retrieved from http://theses.cz/id/iex0d4/kuchrov_subkultura_punk_na_rakovnicku.pdf

Miaow, M. (2010). *Soubor:Melnik District 2007 names ME CZ.png* – Wikipedie. Retrieved July 18, 2013, from http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Melnik_District_2007_names_ME_CZ.png

Moskowitz, D(2006). *Caribbean Popular Music: An Encyclopedia of Reggae, Mento, Ska, Rocksteady, And Dancehall*. Retrieved from http://books.google.cz/books?id=dDKfGRCq73cC&dq=history+SKA&hl=cs&source=gbv_navigation

Mravčík, V., et al (2007). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006*. Praha: Úřad vlády ČR.

Mravčík, V., Škařupová, K., & Orliková, B. (2008). *Rekreační užívání drog:Užívání drog v prostředí zábavy a existující intervence v ČR. (Zaostřenona drogy 3)*. Praha: Úřad vlády ČR.

Muggleton, D., Weinzierl, R. (2004). *The post-Subcultures Reader*. Oxford, New York: Berk

Mulder, J. et al. (2009). *Culture and substance use: Music*. Published by: Informa Healthcare USA.

Nekultura (2010). *Ponurá neděle*. Retrieved from <http://www.nekultura.cz/film-hlavni/dva-duvody-k-filmovym-oslavam-zitrejsi-premiera-filmu-ponura-nedele-a-automatic-for-the-people-v-aeru.html>

Nešpor, K.(2008) *Hudba jako lék i jako riziko*. Retrieved from <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=25486>

Nunez-Smith, M. et al (2010). *Media Exposure and Tobacco, Illicit Drugs, and Alcohol*. Substance abuse.

Obršlíková, P. (2009). *Emocionální aspekty hudby - způsoby ritualizace poslechu*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/152538/pedf_m/Text_dp.pdf

Radimecký, J. (2006). *Drogy a umění - Klinika adiktologie*. Retrieved from <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/77/304/Drogy-a-umeni>

Radimecký, J. (2007). *Umělci a drogy - Klinika adiktologie*. Retrieved from <http://adiktologie.cz/cz/articles/detail/60/1132/Umelci-a-drogy>

Selfhout, M. H. W et al. (2007). The role of music preferences in early adolescents' friendship formation and stability. Published by: Elsevier Ltd.

Sládková, K. (2011). *Vliv hudebních subkultur na životní styl mládeže*. Retrieved from http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/17868/sl%C3%A1dkov%C3%A1_2011_bp.pdf?sequence=1

Slaný, R. (2008). *Bakalářská práce: Drogy a kreativita, motivace k závislosti*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/174486/pedf_b/bakalarska_prace-_Drogy_a_kreativita__motivace_k_zavislosti.pdf

Spiral Tribe – Wikipedie. (n.d.). Retrieved July 16, 2013, from http://cs.wikipedia.org/wiki/Spiral_Tribe

Stratilík, O. (2009). *Síla hudby, co všechno dokáže | Abicko.cz*. Retrieved from <http://www.abicko.cz/clanek/precti-si-zabava/9028/sila-hudby-co-vsechno-dokaze.html>

Štěpánek, B(2011) *Zneužívání drog a subkultury mládeže: diplomová práce*. Brno: Masarykova universita

Štětinová, S. (2010). *Emo jako subkultura dnešní mládeže*. Retrieved from <http://dspace.k.utb.cz/handle/10563/14101>

Téra, J. (2007). *Komunikační kanály v české graffiti subkultuře*. Brno: FF MU (diplomová práce) Retrieved from http://is.muni.cz/th/64614/ff_m/

Tumová, V. (2008). HIP-HOP jako součást životního stylu mladé generace. Retrieved from http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fis.muni.cz%2Fth%2F191685%2Ffsps_b%2F&ei=r1_IUd-fHsjMswa92IC4Bw&usg=AFQjCNGK442OVA2nHl2FqsAm2k4XpZBwww&sig2=-GGPC6MmAueOTifL3ijbnQ

Tumová, V. (2007). *Archiv závěrečné práce Veronika Tumová FSps B-TV APAK, PedF:OV3 /fsps_b/*. Retrieved from http://is.muni.cz/th/191685/fsps_b/

Vitáčková, A. (2009), *Art v rocku : rocková hudba jako umění*. Retrieved from <http://theses.cz/id/o1ja5m/87462-926797990.pdf>

Vítková, A (2009). *Hudba v životě teenagerů*. Retrieved from http://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/8834/sirkovsk%C3%A1_2009_bp.pdf?sequence=1

Vlček, J. (1978). *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost

Vymětal, J.(2008). *Průvodce úspěšnou komunikací - efektivní komunikace v praxi*. Praha: Grada Publishing a.s

Weiss, T.(1998). *Beaty, bigbeaty, breakbeaty. Průvodce moderní hudbou 90. let*. Praha: Mat'a

10 Přílohy

Příloha č. 1: Mapa znázorňující okres Mělník

Příloha č. 2: Dotazník pro respondenty

1) Pohlaví: ☐ žena ☐ muž

2) Věk v letech:

3) Do níže uvedené tabulky zaškrtni v každém řádku jednu možnost podle toho, zda nebo kdy naposledy jsi danou látku užil:

Látka	Užil/a, užiji téměř s jistotou dnes	Alespoň 1x v posledních 30ti dnech	Alespoň 1x v posledním roce	Alespoň 1x v životě	Nikdy neužil/a
Alkohol	☐	☐	☐	☐	☐
Marihuana	☐	☐	☐	☐	☐
Extáze	☐	☐	☐	☐	☐
Relevin	☐	☐	☐	☐	☐
Mefedron (Mňau-mňau)	☐	☐	☐	☐	☐
LSD	☐	☐	☐	☐	☐
Lysohlávky	☐	☐	☐	☐	☐
Kokain	☐	☐	☐	☐	☐
Heroin	☐	☐	☐	☐	☐
Pervitin	☐	☐	☐	☐	☐
Jiné (doplň)	☐	☐	☐	☐	☐

4) Měl/a jsi někdy zdravotní problémy, cítil/a nevolnost nebo utrpěl/a nehodu nejspíše související s užitím nějaké látky?

☐ ano Pokud ano, jaké?
☐ ne

5) Jaký styl hudby preferuješ? Zaškrtni jednu odpověď, která tě nejvíce vystihuje.

☐ disco ☐ elektronická hudba (techno, dance, drum'n'bass...)
☐ hip hop ☐ rock
☐ punk ☐ jiné, jaké?

6) Máš větší chuť užít nějakou látku na hudební akci tvého stylu v porovnání s akcemi jiných hudebních stylů?

☐ ano Jakou?.....
☐ ne

7) Myslíš si, že ti nějaká droga dává možnost lépe si hudební akci užít?

☐ ano Jaká?.....
☐ ne

8) Napiš, jaké 2 drogy preferuješ (nejčastěji užíváš/užil(a) jsi) a jak často je užíváš?

5-7x 3-4x alespoň alespoň méně

	týdně	týdně	1x týdně	1x měsíčně	často
1.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐	☐

9) Jaké pocity, prožitky ti tvá preferovaná droga přinesla/stále přináší? Můžeš zaškrtnout více možností.

- ☐ uvolnění
☐ zvýšené sebevědomí
☐ radost ze života, euforie, zlepšení prožívání
☐ strach, desprese, úzkost
☐ jiné, jaké?

10) Příznivci které hudby podle tebe užívají nejvíce drog?

- ☐ disco ☐ elektronická hudba (techno, dance, drum'n'bass...)
☐ hip hop ☐ rock
☐ punk ☐ jiné, jaké?

11) Odhadni, jak moc v porovnání s ostatními užíváš drogy.

- ☐ méně než ostatní
☐ asi tak stejně jako ostatní
☐ více než ostatní

12) Má podle tebe druh hudby vliv na užívání drog?

- ☐ ano ☐ ne

13) Existuje něco, co by tě přesvědčilo, abys neužíval/a návykové látky?

- ☐ ano Co by to třeba mohlo být?
☐ ne